

אורח נטה ללוד

(המשך)

וכאן יש להוסיף, שמתמיהה אחת יצאו שתי תמיהות. אחת, מה ראה ירוחם לשאול עלי והרי הוא צוהב אותי. ואחת, היאך הגיעו דבריו של זה אצל זה. שתי תמיהות אלו אינן ולא כלום כנגד תמיהה שלישית, שכששאלתי את רחל מה שלומו של ירוחם נעשתה דברנית והשיבה כמי שכל צפונותיו של ירוחם גלויים לפנייה.

עשוי אדם לטעות, ויותר מכל אדם — אני. טעיתי לחשוב שירוחם מופרש מן הבריות ונתגלה לי שאינו כן. בריה אחת יש בעיר, רחל שמה, בכל יום בשעה שאביה עומד בתפילת מנחה מתעלמת זו מן הבית והולכת אצל ירוחם ומתמנה לו בחדרו עד שחזור ממלאכתו. מטעם זה הוא רוחץ בנהר כדי שיכנס לביתו טהור.

הרי מכל האמור למעלה יוצא שאין מזכירין שמו של ירוחם, אם כן מה ראו פתאום לדבר בו? אלא אותו דבר, שרחל בתו של בעל המלון מצויה אצל ירוחם, הוא שגרם שיסחיו בו, שמתוך שמסחיון בה מסיחיון בו.

אני עצמי לא ראיתי שרחל הולכת אצלו. עיני אני אינן עשויות לראות מעצמן. בקטנותי רואה הייתי כל מה שביקשתי לראות. גדלתי קצת נתמעטה ראייתי ולא ראיתי אלא את שהראו לי. עכשיו אני רואה לא את שאני מבקש לראות ולא את שמראין לי. ומהיכן אני יודע, קול יוצא מבין הבריות ופעמים שהקול מגיע אצלי ועדיין הדבר קשה להולמו, שהרי מה ענין רחל בתו הקטנה של בעל המלון אצל ירוחם חופר ביבין. ראשית מפני... ושנית...

מה טעם מחלק אני כל דיבור ודיבור לשני דיבורים ואומר על כל דבר ודבר ראשית ושנית. וכי מפני שאנשי שבוש

מחלקים את דבריהם לראשית ושנית, או מפני שאני נתון בשני מקומות, דר אני בחוצה לארץ ורואה חלומות בארץ ישראל.

ארץ ישראל שמראה עצמה לפני בחלום אינה זו של היום, אלא זו שלפני שנים בזמן שדרתי בנוה צדק. עכשיו נוה צדק היא שכונה קטנה מסונפת לתל אביב, אבל לשעבר היתה שכונה לעצמה, מעולה שבשכונות, והיתה רוחמה הקטנה יושבת שם עם אמה. רוחמה זו איני יודע אם היא חיה ואם מתה, ואם חיה אם היא כנרית. בין כך ובין כך כנורה מת. כיצד מת, רוחמה עצמה שרפתו, כדי לצלות בו דג קטן לבחור אחד.

נניח את הבחור שהגית את רוחמה ונחזור אצל רוחמה. כל אימת שהיא באה אצלי בחלום כנורה בידה. יש שהיא מכסה פניה בכנורה וקוראת לי בשמי וכנורה עונה אחריה, ויש שהיא מנגנת את שמי בכנור והיא עונה אחריו בפה. כל זמן שהיתה נוהגת כך לא אמרתי לה דבר, משהתחילה מנגנת אהבה נאמנה עד שאולה גערתי בה. ראשית, מפני שכבר מאסתי בחרוזים מעין שמים חיים. ושנית, מפני שטרוד אני ואין דעתי נתונה לדברי זמר.

ארץ ישראל אינה עומדת על נוה צדק בלבד. יש מקומות בארץ ישראל שאפילו בהקיץ דומים הם לחלום. יתירה עליהם ירושלים שסילת אותה לו המקום מתוך ארצו יפה ומנופה ומעולה. לפיכך אין לתמוה על אותו אדם ששוכב לו על מטתו בשבוש ורואה חלום בירושלים.

רמ"ח איברים ושס"ה גידין יש באדם, כנגד רמ"ח מצוות עשה ושס"ה מצוות לא תעשה שבתורה. יתירה עליהם ירושלים שנוכרת במקרא בארבעה עשר ושש מאות מקומות,

נמצאת ירושלים עודפת על אדם אחת. זכה אדם ועשה מצוות מניחים לו לנוח בלילה על משכבו בשלום כדי שישאב כח ויחזור ויעשה מצוות. לא זכה ולא עשה מצוות מנדנדים אותו בשנתו ואין לו מנוחה. בין כך ובין כך חסר הוא אחת, זו עודפה של ירושלים. אם הוא פקח מהרהר בה כל היום והיא מראה עצמה לפניו בלילה.

מיום שיצאתי מירושלים לא עבר עלי יום שלא הרהרתי בה, לא שאני פקח אלא ששם בימי, ועשוי אדם להרהר בביתו כל שעה.

לילה אחד כשישנתי על מטתי נמצאתי מהלך בחוצות ירושלים כאדם שמהלך בהקיץ. נכנסתי לחנות אחת של ספרים. ביציאתי לחש לי זקן אחד ואמר אם ספרים אתה מבקש בוא עמי, שאלתי אותו להיכן? אמר לי לביתי. אמרתי לו היכן ביתך? אמר לי מהלך ארבע אמות מכאן. בוא ותקנה לך עוד ארבע אמות בארץ ישראל. הלכתי עמו עד שהייתי עיף מן ההליכה. רמז בידו ואמר לי בלחישא כאן. רצייתי לשאול מה פירוש כאן, והרי אין כאן סימן של בית. אבל לא שאלתי כלום כדי לביישו שאין לו בית אלא כוך של מתיים.

כוך זה שאמרתי מעשה נס היה בו שעמדתי שם מרווח ואף נפשי רווחה עלי. הסחתי דעתי מן הספרים שבאתי לקנות וכן מן הזקן והרגשתי שאיברי דוממים והולכים. לבסוף לא הרגשתי כלום, כאילו איברי פקעו מגופי וגופי נוטל ממני. אבל חששתי בראשי, מיחוש זה קל היה, ואם תמצא לומר מעין נעימות היתה בו, כאילו ידו של אוהב מחליקה את ראשי. לסוף לא חשתי ולא כלום, כאילו פסקה כל הווייתי,

הווייתי של אדם פסקה הרגשתו וכאן נעימות יתירה מיתוספת והולכת. קשה מזה שאותה קושיא הקשיתי בעצמי ואף היא הוסיפה תוספת נעימות. ודבר זה יש בו משום חידוש, שהרי כל המרבה לשאול מרבה מכאוב. וראה זה פלא, אף חידוש זה נעימות גדולה היתה בו.

נניח את החקירה ונחזור למציאות. נשתטח הזקן על הקרקע והעלה ספר בידו. נסתכלתי בספר וראיתי עליו חותם בית מדרשנו הישן. הצצתי על אותו זקן ושאלתי אותו אף מעלתו משבוש. ניענע לי ראשו. ואף על פי שלא הוציא שם שבוש מפיו דומה היה עלי כאילו אני שומע את שם עירי ואין באותו השם מתיקות של כלום.

התחלתי מהרהר בלבי שמא אין השם נאה כמו שהייתי סבור כל הימים ושמא כל הימים לא הייתי סבור שהוא נאה, שהרי אילו הייתי סבור שהוא נאה לא הייתי מניח את עירי ויוצא. או לעולם הוא נאה, שהרי חזרתי לשם, אם כן למה הנחתיה תחילה ועליתי לארץ ישראל?

אותה שעה חזר ראשי להציקני, ולא כבראשונה שהיתה נעימות במיחוש כאילו ידו של אוהב מחליקה את ראשי. אבל אני התגברתי על מיחושי וחזרתי ונסתכלתי בספר ובחותם שעליו. הרהרתי בלבי היאך בא הספר לידו של זקן, והלא יש חרם קדמונים שלא להוציא ספר מבית המדרש. הרגיש הזקן כמה שבלבי ואמר לא אני הוצאתיו, הוא נתגלגל ובא אצלי, שמיום שפסקו ללמוד בבית המדרש ספריו מתגלגלים ובאים אצלנו.

(עוד יבוא).